

Er den adelige Slegt „Mund“ uddød.

Af E. A. Thomle.

Hr. F. Munthe Østrup har i dette Tidsskrift 9. IV. 80 opkastet Spørgsmaalet om, hvis Søn hans Oldefar Krigsraad og Toldbetjent i Kjøbenhavn Fredrik Wilhelm Adolph Munthe var og om hvor og naar han var født. — Som bekjendt har afg. Oberst Hartvig Munthe i sit omfangsrige og udmærkede Arbejde »Familien Munthe i ældre og nyere Tid«, S. 608 f. indgaaende behandlet dette Spørgsmaal, ligesom ogsaa hans Søn Bureauchef Chr. Munthe i dette Tidsskrift 7. I. 117—21 har optaget Spørgsmaalet til ny Drøftelse. Begge disse Forfattere ere af den Mening, at man her har for sig en Forveksling af Familienavnene Munthe og Mund, og de ere begge tilbøielige til at antage, at Krigsraad Munthe kan have været en Søn af den Friderich Mund, der var født 12 Oct. 1728, 21 Oct. 1750 blev Fyrværker i det danske Artilleri og 4 Mai 1757 Løit. ved Røkenske Comp. af 1ste Akershusiske nat. Inf. reg., fra hvilken Stilling han 8 Oct. 1760 fik Afsked og hvis senere Skjæbne ikke kjendes. Da han ifølge sin Søster Christiane Sophia Magdalena Munds Testamente af 14 Aug. 1785, kgl. confir. 10 April 1795, endnu synes at leve i Norge og i Testamentet forudsættes at kunne faa Børn, anse begge de nævnte Forfattere det for muligt, at Krigsraaden kan have været hans Søn, født i Norge i en eller anden Afkrog.

Det maa dog vistnok ansees lidet sandsynligt, at en Mand, der, som det formentlig maa antages, lige fra sin spædeste Barndom — da han øiensynlig kun aarsgammel 1794 blev taget i Huset hos Generaladjutant Wilhelm Haffner og Hustru Antonette Fredrikke Drechsel i Kjøbenhavn — der var født i Norge og gennem hele sit Liv — ved alle saavel militære som civile Befordringer — stadig fører Familienavnet Munthe, ikke med en eller anden Slags Ret skulde tilkomme dette Navn, men derimod tilhøre en om end lidet fremtrædende dansk Adelsslægt ved Navn Mund. Og det selv om de Fornavne Krigsraadens Børn havde, nok i nogen Grad kunde støtte en saadan Hypothese. Og det maa ogsaa være

lidet sandsynligt, at den omtalte degenererede og »i mere end en Henseende reducerede« i Norge levende Løitnant Friederich Mund, der paa Grund af sit mislige militære Forhold i 1760 blev afskediget fra Militæretaten, over 20 Aar efter sin Afsked og i en Alder af omkring 60 Aar skulde have havt en Søn, der kort efter Fødselen maa være kommen til Danmark, hvor han skulde være antagen som Pleiesøn hos Generaladjutant Haffner under et ganske andet Familie Navn. Man skulde vel ellers kunne gaa ud fra, at Løitnant Friederich Mund var død før 20 Mai 1799, da Skiftet efter Søsteren Frk. Christiane Sophie Magdalena Mund begyndte (sluttet 23 Sept. s. A.), da det efter det Referat, som af Barfoed er givet i dette Tidsskrift V. S. 302 ff. ikke indeholder et Ord om, at Broderen nævnes under Skiftet. Og dette maatte vel have været Tilfældet, da Frk. W. C. Trolle, der var indsat til Universalarving, havde Forpligtelse til at betale Broderen, saalænge han levede, 20 Rdl. aarlig, udgjørende Renter af 500 Rdl., der efter hans Død ogsaa skulde tilfalde Frk. Trolle uden at Broderens mulige Børn skulde have nogen Ret dertil.

Det viser sig imidlertid, at det Referat, som Barfoed har givet af Skiftet efter Frk. Mund ikke er ganske fuldstændigt. Ifølge velvillig Meddelelse fra Landsarkivet i Fyen hedder det nemlig her: »og falder det af sig selv, at den afdødes Broder Hr. Friederich Mund i Norge nyder aarlig, saalænge han lever, de ved hendes Testamente hannem tillagte tyve Rigsdaler, som Skifteretten anser at være sig uvedkommende og bliver imellem hannem og Fru Oberstleutnantinde Schøller indbyrdes at afgjøre, Skifteretten uden al Ansvar nu eller i Tiden«. Som det heraf sees levede altsaa Broderen Løitnant Mund endnu 1799 i Norge, hvorhos Universalarvingen Frk. Vibeke Charlotte Trolle da var bleven gift med Oberstløytenant Schøller.

Ved den kgl. Resolution, ved hvilken Løitnant Friedrich Mund blev afskediget af den norske Arme, fik han ogsaa en liden aarlig Pension af den norske Kvæsthuskasse stor 45 Rdl. 60 β aarlig. Mærkelig nok kaldes han i Resolutionen »Seclieut. Fridrik von Munthe« og i de militære Kalendere (i det norske Rigsarkiv) »Mundt«, saa det synes ikke som den høiere militære Administration har havt nogen Rede paa hans virkelige Navn og Herkomst. Og i Kvæsthuskassens Pensionslister opføres han ogsaa under Navnet Munthe. I en Liste, der begynder 1787 og som gaar til 1798 findes han fremdeles opført paa Listen, og han maa saaledes have levet endnu 1798, da flere andre Pensionister anføres som døde 1797 og 1798. I 1801 kan han ikke have levet, da han ikke findes nævnt i Folketællingen af Febr. d. A. og der kan derfor ingen Tvivl være om, at han er den »Sec. Lieut. Munthes«, der findes død i Liers Præstegjeld ved Drammen

7 October 1799 (begr. i Frogner Anneks 13 s. M.), 72 A. gl. »Pensionist«.

Det maa vel saaledes ansees sikkert nok, at Løitnant Friederich Mund fra den Tid, han fik Ansættelse i Norge, og til sin Død i Liers Prestegjeld ved Drammen har været bosat i Frogner Anneks, og at hans Børn — om han overhovedet kan tænkes at have havt saadanne — maa have været fødte her. Men der er i Liers Kirkebøger overhovedet intet, der tyder paa, at han har været gift eller havt — legitime eller illegitime — Børn. Det er i alle Fald sikkert, at han hverken er gift i Lier, har havt Børn til Daaben der eller efterladt sig nogen Enke. Det kan vistnok ansees ganske sikkert, at han lige til sin Død har været Ungkarl, uagtet det ved hans Begravelse i Kirkebogen ikke udtrykkelig siges, at han var ugift. I Lier Kirkebog findes der i alle Fald ingen Antydning til, at han har havt Kone eller Børn. Det fremgaar jo ogsaa af Testamentet, at han i 1785 i alle Fald hverken var gift eller havde Børn og det er vistnok ganske utænkeligt, at han efter denne Tid som en fattig Pensionist skulde finde paa at gifte sig eller stifte Familie. Det er i alle Fald klart, at Søsteren ved Oprettelsen af sit Testamente i 1785 var ganske uvidende om, at hendes Broder da var eller havde været gift og at han overhovedet paa den Tid havde Børn. Men hvis man maa anse dette for sikkert er det udelukket at Krigsraad Munthe kan være hans Søn, da Krigsraaden maa have været født omkring 1792.

Man maa saaledes — hvad man efter min Mening maa gjøre — opgive enhver Hypothese om, at Krigsraad Munthe kan være nogen Søn af Løitnant Friederich Mund. Der kan jo være Spørgsmaal om han ikke alligevel kunde høre til Slegten Mund, men paa en anden Maade, da det jo ikke kan benægtes, at de to Familienavne hyppig forvexles. Her maa man jo først og fremst lægge Mærke til den Oplysning, Hr. F. Munthe Østrup har givet, i dette Tidsskrift 9. IV. 80, at Munthe selv ved sin Afsked fra det danske Artilleriregiment har opgivet at være en Søn »af afdøde Etatsraad Munthe i Bergen«. Nu findes der rigtignok ingen Etatsraad Munthe hverken i Bergen eller andet Sted, der kan være Fader til Krigsraad Munthe, som maa være født omkring 1792. Og Opgaven kan derfor ikke godt være ganske korrekt. Derimod findes der i Bergen en Etatsraad Friederich Mund, et Søskendebarn af den før omtalte Løitnant Mund. Men han har rigtignok intet med Familien Krag og bestille, saa at de Fornavne, Krigsraadens Børn har, neppe kan skrive sig fra denne Kant. Og der synes forøvrigt heller ikke at være megen Sandsynlighed for, at Krigsraaden kan være Etatsraad Munds Søn. Etatsraad Mund var først Officer i Danmark, da han ved kgl. Resol. af 9. Mai 1763 blev Controllør ved Toldboden

i Bergen og Generalskibsmaaler der¹⁾, efter Generalskibsmaaler Schreuder, mod efter kgl. Resol. af 7. Marts 1758 at betale Schreuders Formand Geelmydens Enke 50 Rdl. i Pension. Stillingen synes ikke at have tilfredsstillet ham. Thi 30 Marts 1768 søgte han fra Kjøbenhavn om, at det maatte tillades ham at sælge den. Uden saadan Naade var han med en Kone, »som henlever sin meste Tid i Sinds Uroelighed og 8 umyndige Børn« den ulykkeligste paa Jorden, og han tillagde, at han ikke i allermindste Maade havde gjort sig en saadan Naade uværdig, men »at en ulykkelig Fattigdom, hvori jeg er opfødt, opdragen og har tilbragt mit hele kummerfulde Liv tilligemed den haarde Skjæbne, der hær rammet mig i min Egtestand, ene og alene er Aarsag i min Ulykke«. Hvorvidt Ansøgningen blev indvilget, vides ikke. Men det er lidet sandsynligt, da han endnu i 1787 kaldes Toldkontrollør, Generalskibsmaaler og virkelig Etatsraad, hvortil han 16 Mai 1781 blev udnævnt. Han døde i Nykirkens Sogn i Bergen 26 October 1791 (begr. 17 Novbr. s. A.) c. 70 A. gl. Konen Charlotte Amalie Ingvordsen, der var født 1725, døde i Nykirkens Sogn i Bergen 2 Mai 1815 (begr. 8 s. M.), omtrent 80 A. gl. Datteren Dorothea Magdalena Mundt fik 1793 25 Rdl. aarlig af Postkassen for at underholde Moderen, der i mange Aar havde manglet Forstanden. I 1801 var Datteren i Sander Kaes Stiftelse, og søgte i 1815 om Pension af Statskassen, hvilket ogsaa ved Skrivelse af 29. Aug. s. A. bevilgedes hende med 40 Rdl. I sit Egteskab havde Etatsraad Mundt mindst 14 Børn. Men ingen af dem hed Frederik Wilhelm Adolph og intet Barn af ham findes døbt i Bergen efter 1771. At han skulde have havt noget Barn udenfor Egteskab efter denne Tid, maa vel ansees ganske usandsynligt og man kan vel derfor med Sikkerhed gaa ud fra, at Krigsraad Munthe heller ikke kan være nogen Søn af Etatsraad Mundt. Det vil alle Fald vistnok være ganske umuligt, dersom Krigsraad Munthe er den »Fredrik Gustav Adolph Mundt«, der 29 April 1810 blev confirmeret i Frederikstads Kirke i Norge, 17 A. gl. Han vilde da neppe kunne være født før i Juli 1792. Og Etatsraad Mundt var saaledes antagelig død 8 a 9 Maaneder før Krigsraadens Fødsel, saa hans Søn kan han derfor neppe have været. Vistnok kaldes det i Frederikstad døbte Barn Fredrik Gustav Adolph Mundt og ikke Fredrik Wilhelm Adolph Munthe. Men herpaa kan man neppe lægge stor Vægt. Det kan let bero paa en Lapsus fra Klokkerens Side i den ikke meget ordentlig førte Kirkebog. Det er godt muligt at Fru Haffner og hendes Pleiesøn efter Mandens Død kan have opholdt sig en Tid i Norge, hvor hendes afd. Mand i a'le

¹⁾ Han kaldes stadig baade i Nykirkens Kirkebog og i General-Toldkammerets Protokoller for »Generalauditeur«. Men det maa bero paa en Misforstaaelse, han var »General-Skibsmaaler«.

Fald maa have havt Slegt, og at Sønnen kan være bleven confirmeret her under et midlertidigt Ophold i Frederikstad. Jeg har forresten ikke kunnet finde nogen Antydning til, at Enkefru Haffner har været i Frederikstad i 1810. Men dertil haves heller ikke noget-somhelst Materiale. En Familie af Navnet »Mundt« findes vistnok ogsaa i Norge. Men den eneste Person af dette Navn, som jeg har fundet, er en Bundtmager Jacob Christian Mundth, der tog Borgerskab i Christiania 21 Decbr. 1745 og giftede sig der 14 September s. A. med Kirstine Pedersdatter Lange. Men Bundtmageren døde allerede 1773 (begr. 6 Aug. s. A.), 60 A. gl., og Enken 1774 (begr. 3 Marts s. A.), 81 A. gl. saavidt skjønnes uden Børn. Saa nogen Søn eller Efterkommer af ham kan Frederich Gustav Adolph ikke være.

Kunde det med Sikkerhed oplyses, hvilket Aar Krigsraad Munthe var født, vilde det derfor være af stor Interesse. Dette maatte man vel kunne finde i Folketællingen for 1801 eller i de danske militære Ruller. Er han en Søn (uægte) af en høierestaaende Mand, er det vel naturligt, at han kan være født i det Holstenske, og da vel ogsaa Slegten Haffner skriver sig herfra, kan det jo godt tænkes, at der har været nogen Forbindelse, der har gjort det naturligt, at Barnet i ung Alder er taget som Pleiebarn af Generaladjutanten og Frue.

Nogen anden Forbindelse med Slegten Mund er udelukket. Og man kan derfor vistnok anse det for sikkert, at denne lille adelige Slegt nu er uddød.
